

Příprava nové Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2021-2027

Seminář pracovníků profesionálních knihoven Zlínského kraje

17. 6. 2020

Vít Richter

Národní knihovna ČR

**Knihovny ve
virtuálním
prostředí**

**Knihovny jako
otevřená
vzdělávací,
kulturní,
komunitní a
kreativní centra**

**Budování
knihovních
fondů a
informačních
zdrojů**

**Trvalé uchování
tradičních
knihovních
dokumentů**

Koncepce rozvoje knihoven ČR 2017 - 2020

**Výstavba
knihoven,
podpora
infrastruktury
ICT v knihovnách**

**System
hodnocení a
marketing
veřejných
knihovnických a
informačních
služeb**

**Vzdělávání
pracovníků
knihoven**

**Knihovny jako
vědecko-
výzkumné
institute**

Příprava nové koncepce

- ❑ Ústřední knihovnická rada + skupina expertů
- ❑ Podzim 2019
- ❑ 2020 jaro - zpracování materiálu na MK ČR
- ❑ Červen 2020 – mezirezortní připomínkové řízení
- ❑ Prázdniny 2020 – schválení vládou

- ❑ 3 hlavní zdroje
 - **Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020. Podklad pro dohodu o partnerství pro období 2021-2027**
 - **Cíle udržitelného rozvoje OSN (SDGs)**
 - **IFLA Global Vision**

Knihovny jsou pilíře vzdělané, demokratické a kulturní společnosti

3 PILÍŘE

PRIORITA I.

Knihovny jako pilíře
demokracie a
přirozená centra
komunit

PRIORITA II.

Knihovny jako
vzdělávací a
vzdělanost
podporující instituce

PRIORITA III.

Knihovny jako
správci kulturního
a znalostního
bohatství

Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta
2021-2027 s výhledem do r. 2030

I. KNIHOVNY JAKO PILÍŘE DEMOKRACIE A PŘIROZENÁ CENTRA KOMUNIT

1. Rovný přístup k informačním zdrojům a dostupnost služeb

2. Rozvoj knihoven jako komunitních center

3. Aktivně reagovat na potřeby uživatelů

4. Podporovat regionální identitu.

5. Zahrnout rozvoj knihoven do strategických materiálů státu, krajů, obcí

6. Zajistit vícezdrojové financování komunitních funkcí knihoven.

7. Zajistit v knihovnách odpovídající prostorové, technologické a materiální zázemí komunitních aktivit

8. Připojit knihovny k vysokorychlostnímu internetu

9. Rozvíjet kompetence knihovníků pro zajištění komunitních funkcí knihoven.

II. KNIHOVNY JAKO VZDĚLÁVACÍ A VZDĚLANOST PODPORUJÍCÍ INSTITUCE

1. Poskytovat kvalitní vzdělávací akce pro své cílové skupiny

2. Vytvořit podmínky pro efektivní spolupráci knihoven se školami všech stupňů – MŠMT, MK

3. Spolupracovat s relevantními školami v obsluhovaných lokalitách

4. V knihovnách zřídit pracovní pozice specialistů na vzdělávání

5. Podporovat roli knihoven jako vzdělávacích institucí a systémově zajišťovat její realizaci

6. Zajišťovat vícezdrojové financování vzdělávací funkce knihoven

7. Využívat vzdělávací nabídky a informační zdroje knihoven ve všech typech – součást kurikula

8. Zakotvit práci s informacemi do strategických dokumentů VŠ a VŠ knihoven

9. Spolupracovat s komerčním sektorem, podporovat otevřená řešení a transfer technologií

10. Vybudovat systém vzdělávání knihovníků včetně managementu knihoven

III. KNIHOVNY JAKO SPRÁVCI KULTURNÍHO A ZNALOSTNÍHO BOHATSTVÍ

1. Zajišťovat rovný přístup k informacím a zdrojům a dostupnost služeb knihoven

2. Shromažďovat, uchovávat zpřístupňovat kulturní a vědecké dědictví v analogové i digitální formě

3. Sdílet data v systémech otevřených dat a propojovat je v digitálním prostředí

4. Kooperace a sdílení činností s cílem zvýšení efektivity služeb knihoven

5. Vybudovat kooperativní systém depozitního skladování

6. Stabilizovat nebo digitalizovat dokumenty ohrožené fyzickou degradací

7. Budovat v knihovnách multifunkční prostory pro trávení volného času

8. Vybavovat knihovny nejnovějšími technologiemi, umožnit uživatelům přístup k informacím

9. Postavit budovu NK ČR, depozitář MZK, budovy KK Moravskoslezském a Olomouckém kraji

10. Připravit knihovny na krizové situace

K čemu je užitečná koncepce?

Kam směřujeme

- stanovení základních směrů rozvoje
- co je důležité
- jaké máme příležitosti
- čeho se máme obávat

Vládní materiál – možnost odkazovat na priority

Příprava vlastní koncepce knihovny

Abychom si rozuměli - vymezení prostoru pro spolupráci

Dotační programy – financování a priority

Struktura materiálu

□ A. Analytická část

➤ PEST analýza

- *Politické faktory*
- *Ekonomické faktory*
- *Společenské faktory*
- *Technologické faktory*

➤ Sektorová (vnitřní) analýza

- *Zaměstnanci*
- *Knihovní fondy*
- *Technologie*
- *Prostory knihoven*
- *Procesy, řízení*
- *Marketing a komunikace*

➤ SWOT analýza

□ B. Strategická část

➤ I. Knihovny jako pilíře demokracie a přirozená centra komunit

➤ II. Knihovny jako vzdělávací a vzdělanost podporující instituce

➤ III. Knihovny jako správci kulturního a znalostního bohatství

- *Vize 2030*
- *Teze*
- *Strategické cíle*

➤ IV. Souhrn strategických cílů a indikátory úspěšné realizace

□ C. Implementace Koncepce

Podpora výstavby knihoven z ESF

- **IROP 2 – Integrovaný regionální operační program**
 - **Výstavba knihoven s regionálními funkcemi a knihoven se specializovaným knihovním fondem**
 - **Profesionální knihovny – součást strategie MAS**

- **Program obnovy venkova – malé obecní knihovny**

Připravovat projekty !

<https://mcvrk.mzk.cz/>

METODICKÉ CENTRUM PRO
VÝSTAVBU A
REKONSTRUKCI KNIHOVEN

RÁDCE

FINANCOVÁNÍ

INSPIRACE Z KNIHOVEN

KE STAŽENÍ

FOTOGALERIE

KONTAKT

„Knihovna se z prostoru ke čtení
proměňuje na společenské centrum s
mnohanásobnými kompetencemi.“

(R. Koolhaas, nizozemský architekt)

Chci rekonstruovat knihovnu

Chci vylepšit interiér

Chci najít architekta

Cíl:

**Rozvíjet, přizpůsobit knihovnu potřebám
čtenářů, veřejnosti, obce**

Proč se knihovny musí měnit?

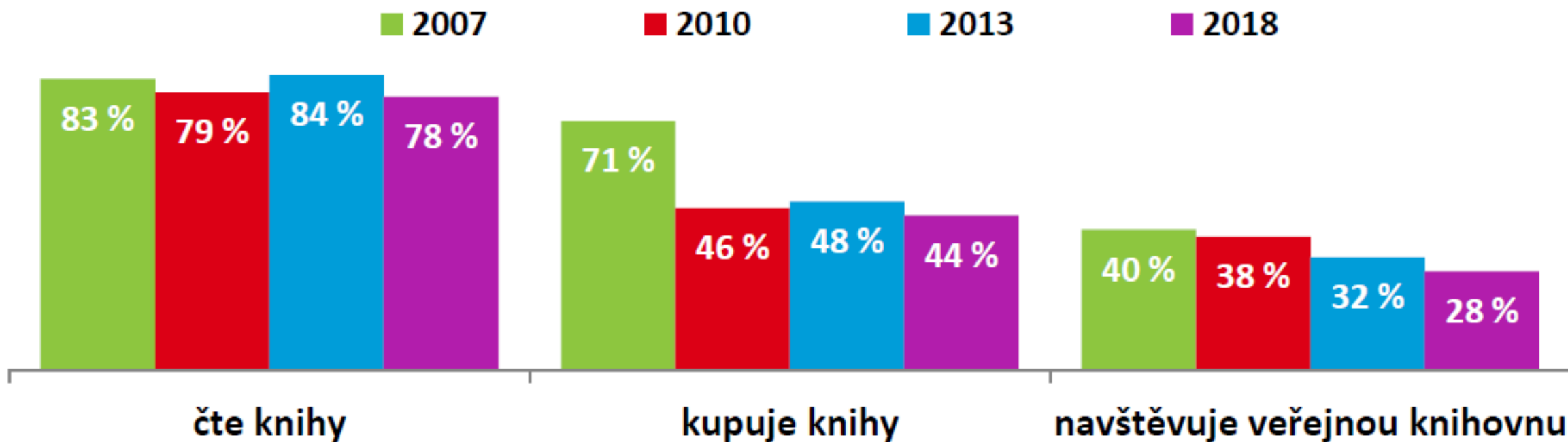
Slovo knihovna je od slova kniha – tedy nikdy knihovny nesmějí podlehnout tak hloupému tlaku, aby se nuceně stávaly veřejným internetem, půjčovnami cédéček, rukodělnými dílnami či přednáškovými sály – vše pouze do určité únosné míry.

Knihovna by navždy měla zůstat knihovnou a knihy by nikdy neměly být žádnými pochybnými či inovátorskými ideami zničeny, likvidovány či dehonestovány, taktéž i práce knihovníků.

Protože se mění svět kolem knihoven

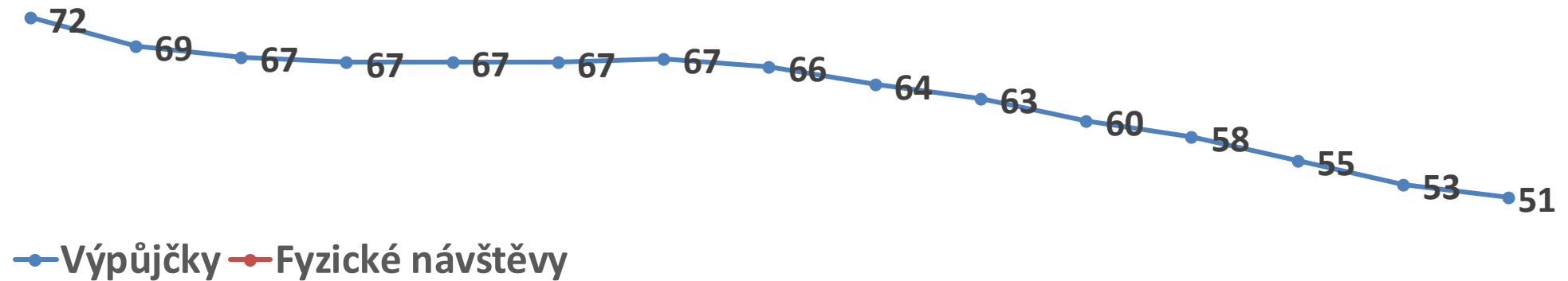
Poskytovat služby, které lidé potřebují

Celostátní průzkumy - hlavní trendy

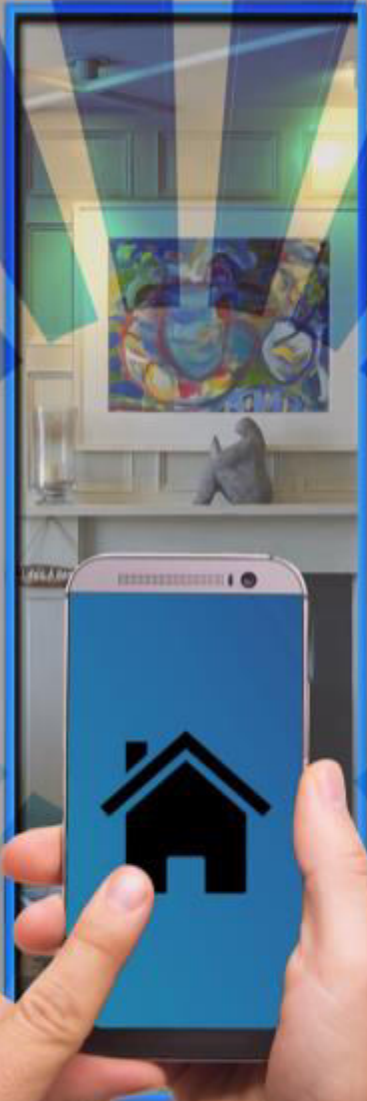

Zájem o služby tradiční knihovny klesá

Výpůjčky a návštěvy veřejných knihoven (mil.)

2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019

Co musíme

- přizpůsobovat své tradiční role digitální době
- držet krok s neustálými změnami v oblasti technologií
- lépe rozumět potřebám těch, kterým sloužíme a nabízet služby, které budou pro lidi užitečné
- prosazovat zájmy knihoven na všech úrovních
- zajistit, aby si zřizovatelé byli vědomi významu knihoven
- musíme spolupracovat

Co musíme

- ❑ přizpůsobovat své tradiční role digitální době
- ❑ držet krok s neustálými změnami v oblasti technologií
- ❑ lépe rozumět potřebám těch, kterým sloužíme a nabízet služby, které budou pro lidi užitečné
- ❑ prosazovat zájmy knihoven na všech úrovních
- ❑ zajistit, aby si zřizovatelé byli vědomi významu knihoven
- ❑ musíme spolupracovat

Jak změnit knihovnu?

- ❑ Chtít změnu
- ❑ Mít svou představu, jak by se knihovna měla v budoucnu měnit
- ❑ Umět připravit svůj plán, koncepci, projekt
- ❑ Získat pro proměnu knihovny občany a vedení obce - vycházet z potřeb obce
 - Vysvětlovat význam knihovny pro dnešní život
 - Vysvětlovat nezbytnost proměny knihoven
- ❑ Umět provozovat a organizovat nové služby

O projektu

Co dokáže knihovna?

#bezbariérovost³ #historie⁷ #jazyky¹ #komunita²² #kultura¹¹
#mediální_gramotnost³ #mezinárodní_soužití³ #občanská_společnost¹¹ #svět⁵
#technologie³ #udržitelnost⁴ #vzdělávání¹³

BOoK! Con
Městská knihovna Dobříš

Brain and Breakfast
Městská knihovna Tábor

deFacto workshop
Městská knihovny Praha

Dobrovolnictví v Karlových Varech
Krajská knihovna Karlovy Vary

Fond romské literatury
Knihovna Josefa Serinka

Frikulín

Věděli jste, že Česká republika má nejhustší síť knihoven na světě?

Férové snídane s lokálními zemědělci
Knihovna Veleň

Hradištské sluníčko
Knihovna Bedřicha

Knihovna pro bezbariérové Brno
Knihovna Jiřího

Příprava nové Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2021-2027

Seminář pracovníků profesionálních knihoven Zlínského kraje

17. 6. 2020

Vít Richter

Národní knihovna ČR